

Regeringen

National plan for kystbeskyttelse af Danmark

Klimatilpasningsplan II

FEBRUAR 2026

Februar 2026

Fotos:
Jakob Gjerluff Ager
Lars Ostenfeld
Colourbox
Kystdirektoratet

Publikationen kan hentes på:
www.mim.dk

ISBN: 97887-85420-08-4

Indhold

Forord	4
Kort fortalt	6
National plan for kystbeskyttelse af Danmark frem mod 2040	
En ny klimavirkelighed	7
med vildere og hyppigere stormfloder	
Manglende fremdrift	12
på grund af udfordrende rammevilkår for kystbeskyttelse	
National investeringsplan	19
for kystbeskyttelse med statslige milliardinvesteringer	
Bedre viden	25
om kystbeskyttelse til alle danskere	
Nemmere adgang	28
til tilladelse til klimatilpasningsprojekter	

Forord

Danmark er en kystnation. Med mere end 8.750 kilometer kyst er Danmark blandt de lande med den længste kystlinje i Europa i forhold til vores størrelse.

Havet har formet vores land, og vores status som kystnation spiller en central rolle for vores økonomi, samfund og kultur. Over 1 mio. danskere bor under én kilometer fra kysten, og 9 ud af de 10 største byområder ligger ud til vandet.

Klimaforandringer ligger ikke ude i fremtiden, de er her allerede. Men vejret i Danmark bliver vildere, og havvandet stiger i takt med, at den globale gennemsnitstemperatur bliver højere. Som kystnation er vi særligt udsatte for den nye klimavirkelighed med hyppigere og vildere stormfloder.

Hvis vi ikke gør noget, vil over 100.000 familiers boliger og virksomheder med 175.000 arbejdspladser risikere at blive udsat for oversvømmelser fra havet i fremtiden. Det skaber en stigende bekymring i vores samfund for, om vi er sikret godt nok mod truslen fra havet, og det tager regeringen meget alvorligt.

For klimasikringen i Danmark følger ikke med klimaforandringerne, og det går alt for langsomt med at klimasikre de områder i Danmark, der trues af oversvømmelse. Hvis ikke vi skifter gear og handler, vil det have store omkostninger for samfundet, for borgerne og for erhvervslivet.

Derfor er vores klare mål: Vi skal sætte tempo på og øge fremdriften i kystbeskyttelsen, så Danmark bliver langt bedre beskyttet mod truslen fra flere stormfloder og oversvømmelse.

Regeringen har taget de første skridt med Klimatilpasningsplan I, hvor der blev afsat godt 1 mia. kr. til beskyttelse af Danmarks Vestkyst, og der er lavet nye regler for håndtering af terrænnært grundvand, så det kan sænkes. Senest har regeringen indgået en bred politisk aftale i efteråret 2025, hvor der blev afsat godt 900 mio. kr. til kystbeskyttelse. Og med aftalen om finansloven for 2026 blev der afsat yderligere 1 mia. kr. til området.

Men der skal mere til. Med Klimatilpasningsplan II vil regeringen tage et større ansvar for kystbeskyttelse i Danmark ved at indføre et nyt paradigme for klimasikring. På den måde sikres Danmarks kyster i tide og med en helhedsorienteret national plan. Ved at investere tidligt, kan vi stå mere sikkert i fremtiden.

Regeringen vil lave en investeringsplan for kystbeskyttelse, der skal sikre en strategisk og tværgående prioritering af kystbeskyttelsesprojekter, så Danmark er bedre rustet mod truslen fra havet. Regeringen vil afsætte 14,9 mia. kroner til investeringsplanen frem mod 2040. For de penge kan vi bygge diger, højvandsmure og anden beskyttelse ved kyster i hele Danmark, hvor der er en væsentlig risiko for oversvømmelse. Kommuner har en vigtig rolle i kystbeskyttelsen og skal fortsat bidrage.

Med investeringsplanen foreslår regeringen en ny finansieringsmodel, hvor staten vil påtage sig et betydeligt større ansvar for finansieringen og dermed understøtte kommunernes prioritering af kystbeskyttelse. Som led i det videre arbejde skal der tages stilling til, hvor stor en andel af de statslige udgifter, lodsejerne efterfølgende skal opkræves. Regeringen har nedsat en ekspertgruppe, der skal komme med anbefalinger til en model for

fordeling af et muligt finansieringsbidrag til anlæg af kystbeskyttelse mellem de lodsejere, herunder borgere, virksomheder og infrastrukturejere, der opnår beskyttelse af projekterne.

Samtidig vil staten tage initiativ til at igangsætte forundersøgelser, som supplement til kommunale forundersøgelser. Det arbejde er allerede gået i gang med accelerationspakken, hvor der i 2026 laves forundersøgelser for Esbjerg, Kerteminde, Korsør, Vejle samt strækningen fra Risskov til Egå ved Aarhus. Politisk skal der ske en prioritering til investeringsplanen og den økonomiske ramme på baggrund af forundersøgelserne. Med den nationale investeringsplan i kystbeskyttelse vil der politisk kunne prioriteres kystbeskyttelse i hele landet. Det vil kunne understøtte et Danmark i geografisk balance, hvor danskerne kan leve og være trygge i de områder, hvor de går på arbejde og har deres hjem.

Klimatilpasning er ikke overstået med et snuptag eller med en enkelt plan. Det er en opgave, vi kommer til at arbejde videre med mange år frem. Klimatilpasningsplan II er næste skridt på vejen for at gøre Danmark robust, så vores kyster kan modstå den nye klimavirkelighed.

Magnus Heunicke
Miljøminister

Kort fortalt

National plan for kystbeskyttelse af Danmark frem mod 2040

Med klimaforandringerne er vejret i Danmark blevet vildere, og havvandet stiger i takt med, at den globale gennemsnitstemperatur bliver højere. Allerede i de seneste år har vi oplevet tilfælde af stormfloder og ekstremvejr, som der kun vil komme mere af i fremtiden.

Som kystnation er vi særligt udsatte for den nye klimavirkelighed. Hvis vi ikke gør noget, vil over 100.000 familiers boliger og virksomheder med

175.000 arbejdspladser risikere at blive udsat for oversvømmelser fra havet i fremtiden.

Klimasikringen af Danmarks kyster er dog ikke fulgt med klimaforandringerne. Det vil regeringen lave om på. Regeringen tog de første skridt med Klimatilpasningsplan I. Sidste år blev der med accelerationspakken for kystbeskyttelse og aftale om finansloven for 2026 afsat i alt ca. 2 mia. kr. ekstra til yderligere initiativer, der understøtter kystbeskyttelse.

Med udspillet til Klimatilpasningsplan II vil regeringen tage et større ansvar for kystsikringen af Danmark ved at indføre et nyt paradigme for kystbeskyttelse:

En investeringsplan fra 2029 og frem til 2040 kommer til at danne en ramme for langsigtede investeringer, som skal sikre en langsigtet og strategisk prioritering af kystbeskyttelse i Danmark.

Kommunerne er projektejer og afholder udgifterne. Staten medfinansierer 85 pct. af anlægsudgifterne til projekterne i investeringsplanen. Det større bidrag til de enkelte projekter skal understøtte kommunernes mulighed for at prioritere kystbeskyttelse inden for de samlede økonomiske rammer. Kommunerne medfinansierer de resterende 15 pct. af anlægsudgifterne. Som led i det videre arbejde skal der tages stilling til, hvor stor en andel af de statslige udgifter, lodsejerne efterfølgende skal opkræves.

Regeringen vil afsætte 14,9 mia. kr. frem mod 2040 til investeringsplanen.

Bedre viden skal danne et solidt grundlag for prioritering og planlægning af kystbeskyttelsen i Danmark. Regeringen har blandt andet sat gang i en landsdækkende styrkevurdering af eksisterende diger og udvikling af en klimatilpasningsmodel, som skal sikre en løbende status på klimatilpasningsindsatsen.

Det skal gøres lettere at få tilladelse til at etablere klimatilpasning i mødet med naturhensyn. Regeringen ønsker derfor bl.a. at udvide dispensationsmulighederne, så kommunerne kan tillægge hensynet til klimatilpasning, der beskytter mennesker og ejendom af større betydning, mere vægt i vurderingen af klimatilpasningsprojekter.

En ny klimavirkelighed

med vildere og hyppigere stormfloder

Danmark står i en ny klimavirkelighed. Allerede nu mærker vi konsekvenser af klimaforandringerne, og klimaet vil fortsat ændre sig i de kommende mange år. Danskerne vil bl.a. opleve, at oversvømmelser fra havet og stormfloder, som tidligere var forholdsvist sjældne, vil forekomme langt oftere.

Menneskeskabte klimaforandringer har medført en global opvarmning på knap 1,5 grader siden industrialiseringen. Det har verden over medført mere ekstremt vejr som skybrud, kraftig regn, tørke og hedebølger. Vi ser også flere ekstreme hændelser herhjemme.

I Danmark er en af de største klimaudfordringer det stigende havniveau og dermed hyppigere og voldsommere stormfloder. Det mere ekstreme vejr har vi allerede oplevet flere gange i Danmark. Blandt de seneste eksempler er stormfloden d. 20. -21. oktober 2023, som hærgede i den sydlige del af Danmark og gav voldsomme oversvømmelser af mange tusinde huse, sommerhuse og virksomheder. En anden voldsom hændelse er stormen Bodil i 2013, som pressede vandet ind i bl.a. Roskilde Fjord, hvor Jyllinge Nordmark blev hårdt ramt af oversvømmelse.

De globale udledninger har konsekvenser for fremtidens stormfloder

I fremtiden forekommer stormfloder oftere og bliver mere voldsomme. Hvordan stormfloderne udvikler sig, afhænger af den globale opvarmning. Jo højere udledninger, desto kraftigere bliver stormfloderne og desto større bliver konsekvenserne for vores samfund.

Med verdens nuværende klimapolitikker forventes havniveauet i Danmark at stige gradvist og være steget med omkring en halv meter frem mod slutningen af dette århundrede. En vigtig detalje er, at havniveaustigningerne fortsætter, selv når de globale udledninger falder, og havniveauet vil fortsætte med at stige langt efter udledningerne når til nettonul. Dette vil medføre flere og mere intense stormfloder, som potentielt vil få langt mere alvorlige konsekvenser, hvis der ikke kystsikres. I takt med, at de globale udledninger stiger, øges risikoen for, at såkaldte tipping points indtræffer og får meget store konsekvenser for blandt andet havniveauet i Danmark. Forskningsverdenen, også den danske, har et stigende fokus på tipping points, og DMI følger nøje den løbende videnskabelige debat.

Tipping points kan medføre store havniveaustigninger

Der findes en risiko for såkaldte 'tipping points' i klimaforandringerne. Et tipping point er en kritisk tærskel som, hvis de indtræffer, kan få meget voldsomme konsekvenser for havniveauet i Danmark.

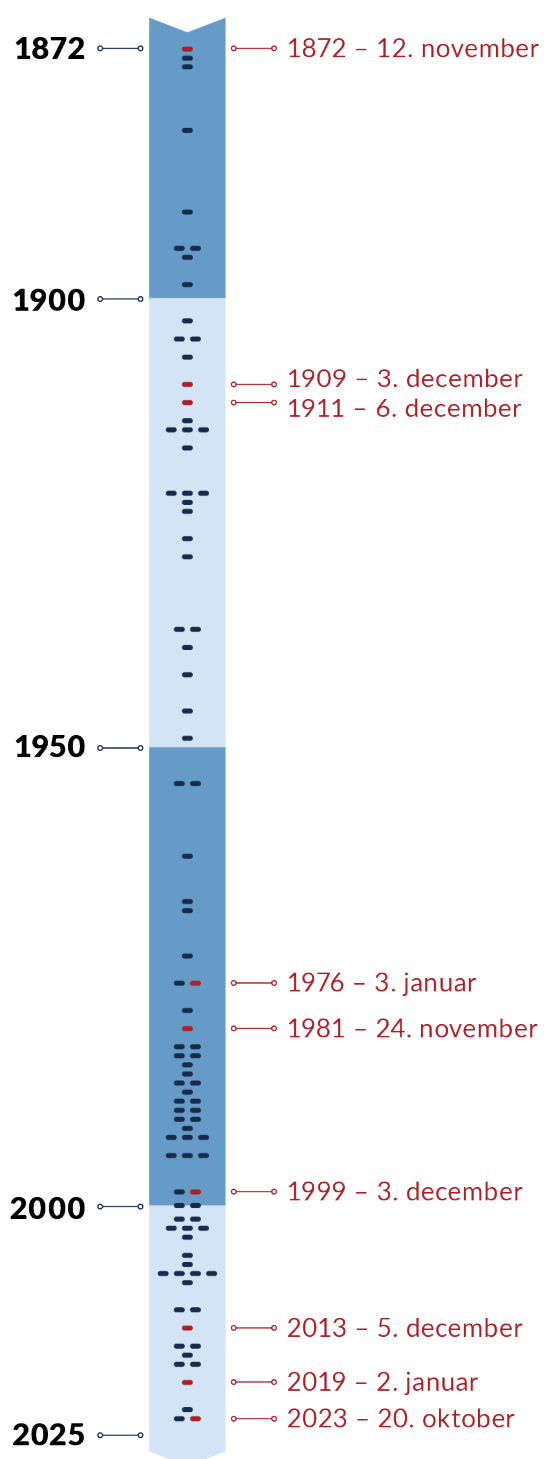
Det gælder særligt faren for hurtige kollaps af den vestantarktiske iskappe. Selv hvis et tipping point for fx iskapperne overskrides, forventes det at tage mindst 100 år, før vi ser flere meters havniveaustigning. Stigningerne vil dog fortsætte og nå meget høje niveauer i løbet af de efterfølgende århundreder.

Derudover kan der potentielt, men ikke sandsynligt, ske et kollaps af de atlantiske havstrømme (AMOC) over et århundrede. Hvis det sker, vil det kunne indebære markante skift i vejrsystemer, nedbør og de storme, som kan give kraft til fremtidens stormfloder.

Risikoen for tipping points er medregnet i de globale klimafremskrivninger og i KlimaAtlas. De indgår derfor i beslutningsgrundlaget, når regeringen træffer vigtige beslutninger om klimasikring af Danmark.

Store stormfloder i Danmark siden 1872

1872 12.-13. november

Stormflod fra Østersøen, som især ramte Lolland, Falster og øerne i det Sydfynske Øhav. Flere steder steg vandet op mod 3,5 m. De lollandske og falsterske diger blev opført på denne baggrund.

1909 og 1911

To stormfloder ved Ribe, hvor vandet begge gange stod 4 meter over normalen. Det blev efter den første stormflod besluttet at opføre det 15 kilometer lange Ribe-dige med Kammerslusen.

1976 3.-4. januar

Ekstremt høje vandstande i Vadehavet. Ved Højer 4,8 m over normalen. Brud på Juvre Dige og store skader på Rejsby Dige. Ca. 20.000 personer måtte evakueres fra Tønder-området

1981 24.-25. november

Stormflod på Vestkysten. Vandstand på 4,2 m i Esbjerg Havn. Store skader.

1999 3.-4. december

Orkanen i 1999 gav stormflod på Vadehavskysten. Ved Ribe steg vandet fx ca. 5 m.

2013 5.-6. december

(Bodil) stormfloden ramte Sjælland og Lolland Falster, Fyn, Langeland og Tåsinge. Jylland fra Lillebæltsbroen til Frederikshavn, Vadehavet, Limfjorden og øerne i Kattegat.

2019 2. januar

(Alfrida) Stormflod syd for bælterne. Værst ramt blev Sydøstsjælland, det østlige Falster - og egnene langs Østersøen ved Langeland.

2023 20.-21. oktober

Stormflod syd for bælterne. Flere steder blev der målt de højeste vandstande nogensinde registreret.

Estimer for fremtidens stormfloder

DMI's Klimaatlas udstiller detaljerede beregninger af fremtidens klima i Danmark med udgangspunkt i FN's Klimapanelers udledningsscenarier og indeholder data om forventede fremtidige ændringer i klimaet på kommuneniveau. Selv i det laveste udledningsscenarie vil Danmark opleve hyppigere tilfælde af ekstremt vejr og et stigende havniveau. Med den højere temperatur følger en højere vandstand og hyppigere stormfloder. Det vil fx medføre, at en nuværende 100-års stormflodshændelse vil ske langt oftere. I et mellemhøjt scenarie vil det være ca. hvert tredje år og i et højt ca. hvert andet år ved århundredeskiftet. Der er desuden forskel på, hvor hårdt forskellige landsdele bliver ramt, fx vil havet omkring det sydvestlige Danmark stige mest.

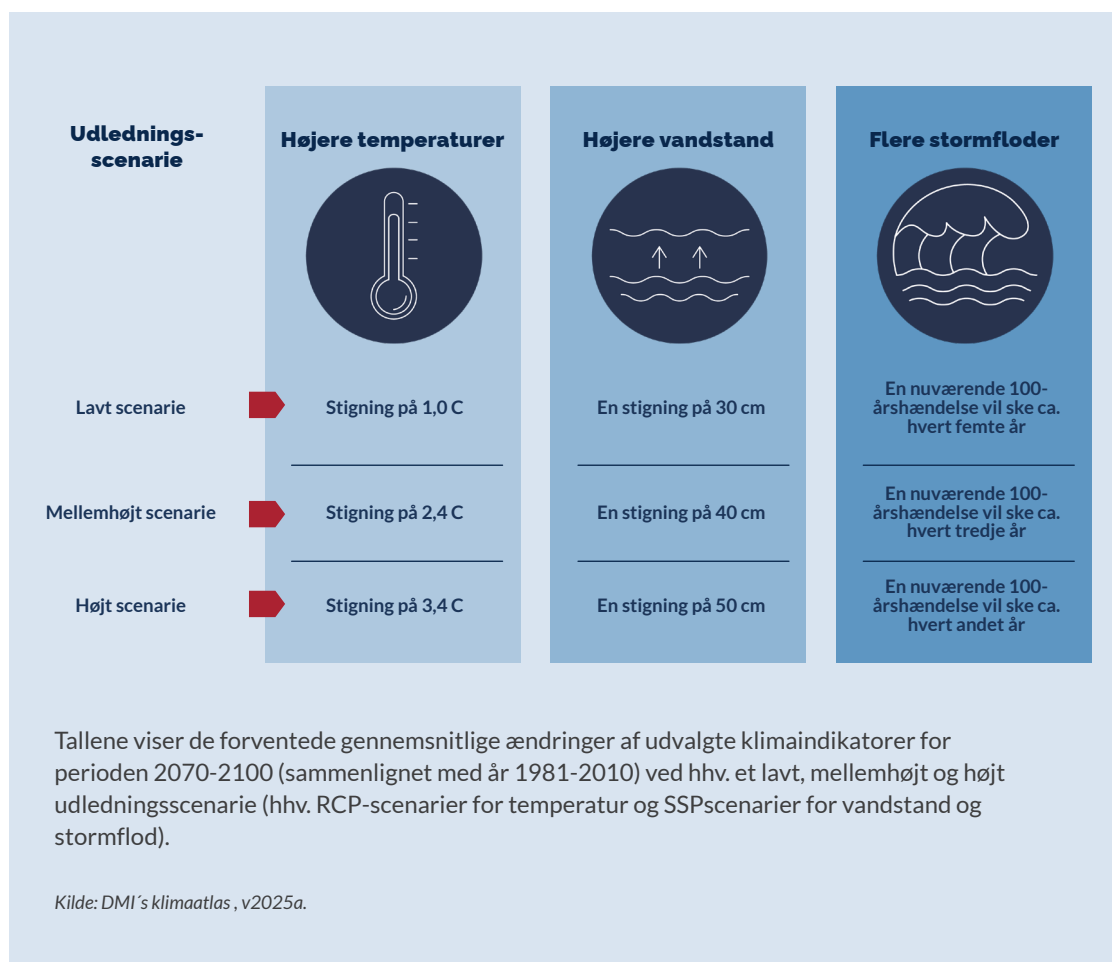
Den nye klimavirkelighed vil have betydelige konsekvenser for danskernes boliger og hjem, for arbejdspladser og virksomheder, for infrastruktur, institutioner og offentlige bygninger i samfundet samt for den danske natur og kulturarv.

Konsekvenserne vil både være store økonomisk set, men også indgribende i folks liv. Det oplevede mange danskere allerede med stormfloden i oktober 2023, som medførte store ødelæggelser på boliger og ejendele, forretninger, havne, virksomheder mv.

For at afværge de fremtidige oversvømmelser er der behov for at etablere langt mere kystbeskyttelse i Danmark. Ellers vil det have store konsekvenser for borgernes liv og hverdag og for samfundet som helhed.

Udvalgte klima-indikatorer ved århundredeskiftet

Hvordan stormfloderne rammer

Klimaforandringerne og havniveaustigninger betyder, at stormfloderne bliver voldsommere i fremtiden og vil føre til større oversvømmelser.

200-årshændelse i 2025

182 cm havvandsstigning
Ca. 650 huse og lejligheder og
ca. 50 virksomheder mv.
påvirkes af oversvømmelse

200-årshændelse i 2100

239 cm havvandsstigning
Ca. 1.100 huse og lejligheder
og ca. 80 virksomheder mv.
påvirkes af oversvømmelsen

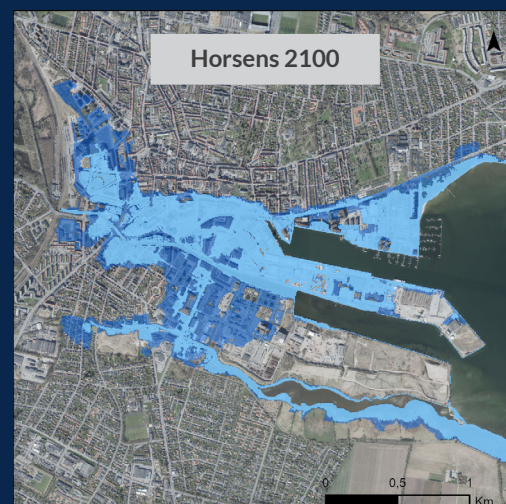

200-årshændelse i 2025

184 cm havvandsstigning
Ca. 2.100 huse og lejligheder
og ca. 230 virksomheder mv.
påvirkes af oversvømmelsen

200-årshændelse i 2100

240 cm havvandsstigning
Ca. 4.300 huse og lejligheder
og ca. 520 virksomheder mv.
påvirkes af oversvømmelsen

200-årshændelse i 2025

175 cm havvandsstigning
Ca. 130 huse og lejligheder
og ca. 9 virksomheder mv.
påvirkes af oversvømmelsen

200-årshændelse i 2100

231 cm havvandsstigning
Ca. 1.000 huse og lejligheder
og ca. 80 virksomheder mv.
påvirkes af oversvømmelsen

Anmærkning: En 200-årshændelse er en hændelse, som kun forventes at ske én gang over en 200-års periode i det konkrete område. Der er anvendt Kystdirektoratets model for oversvømmelser fra havet SFINCS og et mellemhøjt klimascenarie (SSP 3-7)

Kilde: Kystdirektoratet

Strukturelle rammer for alle vandkilder i dag

Regeringen arbejder for klare rammer for håndtering af alle vandkilder.

Vand fra siden

Stormflod

Strukturelle rammer i dag:

- Kommunerne kan koordinere og anlægge kollektive løsninger inden for anlægsrammen.
- Der vurderes at være underinvestering i kystbeskyttelse, som har medført en manglende fremdrift i kystbeskyttelse.

Vand fra oven

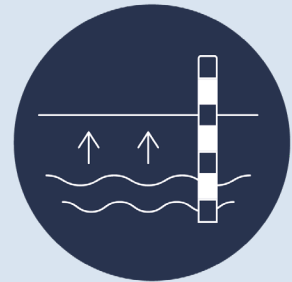

Skybrud og nedbør

Strukturelle rammer i dag:

- Spildevandsselskaberne er ansvarlige for håndtering af nedbør inden for deres forsyningsområde.
- De overordnede strukturelle rammer er på plads - kan tilpasses med øget erfaring med reglerne.

Vand fra neden

Terrænnært grundvand

Strukturelle rammer i dag:

- Spildevandsforsynings-selskaberne kan etablere kollektive løsninger til at håndtere terrænnært grundvand i regnvandskloakerede områder, hvor det er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt.

Alle vandkilder

- Regeringen arbejder på at skærpe planlovens regler om klimatilpasning, så der ikke planlægges ny bebyggelse i områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, medmindre etablering af de fornødne afværgeforanstaltninger sikres. Regeringen forventer at fremsætte lovforslag i foråret 2026.

Manglende fremdrift

på grund af udfordrende rammevilkår for kystbeskyttelse

Det går for langsomt med at anlægge kystbeskyttelse langs de danske kyster. Fra behovet opstår, til anlægget står færdigt, går der for mange år, og flere steder går projekterne helt i stå. Det ses fx i forbindelse med kystpuljen, hvor projekterne i mange tilfælde er forsinket og trækker ud.

Det betyder, at mange byer og strækninger i dag er i fare for store oversvømmelser som følge af stormflod. Der mangler helt konkret diger, højvandsmure eller andre anlæg til at beskytte bygningerne langs og tæt på kysten. I en tid hvor klimaet forandrer sig med hastige skridt, har den manglende fremdrift i kystbeskyttelse potentielt store konsekvenser for danskernes hjem og virksomheder. Men også for samfundet generelt, hvis infrastruktur, institutioner og kulturarv oversvømmes og ødelægges.

Forklaringen på hvorfor det går for langsomt, kan findes flere steder i de eksisterende rammevilkår. Overordnet set er der tre eksisterende rammevilkår, som bremser fremdriften:

- 1) **Stigende investeringsbehov**
- 2) **Komplekse processer og manglende tværgående prioritering**
- 3) **Lokal modstand og klager**

Stigende investeringsbehov

Med klimaforandringerne er vejret i Danmark blevet vildere, og der har i flere år været et tydeligt og klart behov for mere kystbeskyttelse for at håndtere den stigende risiko for skader ved stormflod. Senest har stormen i oktober 2023 medført store skader i det sydlige Danmark. Klimaforandringerne har allerede medført et massivt investeringsbehov, og det vil kun stige yderligere i fremtiden. Der er derfor brug for at prioritere flere midler til området nu og i årene, som kommer.

Med de nuværende regler finansierer kommunen anlæg af kommunale fællesprojekter til kystbeskyttelse. Staten har siden 2020 finansieret Kystpuljen, for at understøtte den kommunale kystbeskyttelse. Kommunen kan desuden efter anlæg af et kommunalt fællesprojekt pålægge borgere og virksomheder mv., der får nytte af et kystbeskyttelsesprojekt at finansiere kystbeskyttelsen (lodsejerbidraget).

Komplekse processer og manglende tværgående prioritering

Anlæggelsen af et kystbeskyttelsesprojekt kan ofte være et kompliceret og langt forløb med mange deltrin og behov for forskellige kompetencer. Det gælder bl.a. ift. fordeling af lodsejerbidrag til finansiering af kystbeskyttelsen, hvor der er vide rammer, da kystbeskyttelsesloven ikke anviser konkret, hvordan fordelingen skal ske.

Kommunerne oplever, at det er en ressourcekrævende og kompleks opgave, fordi de forskellige valg, kommunen træffer ifm. udarbejdelsen, skal forklares og dokumenteres for den enkelte bidragsyder og i sidste ende eventuelt også Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Og det er kun ét af trinene. Udfordringerne kan også knytte sig til, at regler om naturbeskyttelse begrænser mulighederne, eller at flere kommuner skal involveres. Det kan gøre det udfordrende for kommunerne at komme i gang med et projekt og føre til lange og tunge processer. Nogle gange går projekterne endda helt i stå. Det forstærkes, hvis der samtidig er økonomiske begrænsninger.

Med den eksisterende rollefordeling mellem borgere, kommuner og staten sker der desuden ikke en tværgående planlægning og prioritering af kystbeskyttelsen. Ansvar er placeret hos de enkelte borgere og hos kommunerne, som ikke kan forventes at se på tværs af risici og behov i hele landet. Det kan betyde, at vi ikke sætter ind der, hvor der er behov for indsatser.

Højvandsmur i Lemvig

Case:
Når processen er
skyld i, at projektet
ikke lykkes

Vandet i Kerteminde skaber bølgegang i processen for kystbeskyttelse

Kerteminde er defineret af sit forhold til vandet. Byen ligger billedligt talt med fødderne i Storebælt og Kerteminde Fjord, og det er netop denne nærhed, der gør byen attraktiv, men også sårbar. I november 2006 mærkede byen truslen fra vandet, da en stormflod sendte vandstanden op i +1,70 meter. Det var ikke bare en våd begivenhed; det var en økonomisk lussing til byen med huse, der stod under vand og skader for cirka 55 millioner kroner. Siden da har mindre oversvømmelser jævnligt mindet beboerne om, at havet ikke altid holder sig bag kajkanten.

Behovet for handling var åbenlyst, og i 2009 dannede en gruppe borgere Kerteminde Sluselaug. Der var en vilje til at beskytte byen, og planerne voksede sig store. Projektet skulle sikre 1.200 matrikler, og målet var ambitiøst: Stormflodssikring med en stormflodsbarriere, højvandsmure og diger, der kunne modstå vandmasser på op til 2,20 meter.

Sluselaugets bad Kerteminde Kommune om at igangsætte et kystbeskyttelsesprojekt, og kommunen begyndte arbejdet i november 2011. Kommunens forundersøgelse dannede grundlaget for, at Kerteminde Byråd i december 2015 valgte at fortsætte udviklingen af projektet.

I november 2016 landede en stor pakke med informationsmateriale hos de berørte borgere. Her blev de præsenteret for planerne, deres klagemuligheder og en invitation til et informationsmøde. Men i stedet for at skabe tryghed, antændte det en konflikt, som gjorde processen svær at navigere i.

Samtidig tyngede projektets historik; de mange år, der var gået siden 2006, havde for nogle udvandet oplevelsen af fare, mens de foreslåede løsninger med mure og diger nu fremstod som et voldsomt indgreb i byens sjæl. Hertil udgjorde organiseringen i et nyt sluselag, hvor borgerne blev pålagt rollen som bygherrer med det fulde juridiske og økonomiske ansvar, en udfordring. Det rejste en fundamental diskussion om rimelighed og retfærdighed: Var det rimeligt, at den enkelte grundejer skulle bære byrden for en fælles sikring af hele byens fundament? Nedsættelsen af det nye sluselag gav anledning til en diskussion mellem kommunen og en voksende gruppe modstandere. Fronterne blev trukket op og enden blev, at kommunen opgav projektet og sluselauget nedlagt.

Nu er der gået 10 år, siden arbejdet gik i stå, og Kerteminde er blevet ramt af flere stormfloder, blandt andet i forbindelse med stormen Ingolf i 2017. I dag står Kerteminde stadig med de samme udfordringer som efter oversvømmelsen i 2006. Kystbeskyttelsen, der skulle sikre 1.200 matrikler, faldt på gulvet på grund af tunge administrative processer og juridiske rammer, der endte med at skabe mere splid end beskyttelse. Et eksempel på, at det ofte er juraen og processen – snarere end ingeniørkunsten – der afgør et projekts fremtid.

Anmærkning: Processen er beskrevet med udgangspunkt i rapporten Carlberg Christensen: Evalueret. Sluse- og digeprojekt i Kerteminde, Kølstrup og Munkebo fra 2019

Lokal modstand og klager

Kommunerne oplever generelt mange konflikter og klager omkring opførelse af ny kystbeskyttelse på trods af en grundlæggende opbakning til projekterne. Det kan forsinke projekterne i årevis og i sidste ende medføre, at de helt opgives.

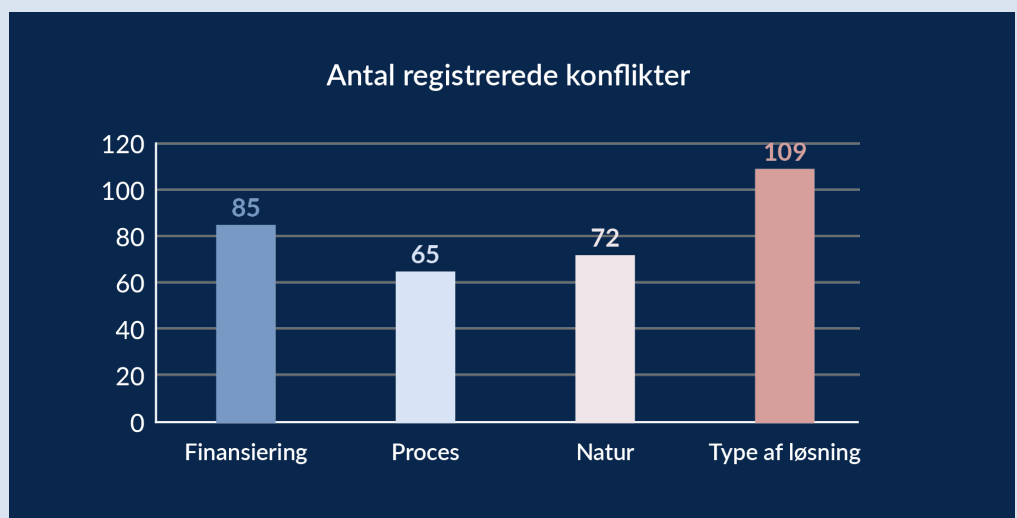
Uenighederne kan handle om en række forskellige forhold, f.eks. den tekniske udformning af projektet, tab af havudsigt eller adgang til kysten, men ofte er fordelingen af lodsejernes økonomiske bidrag til projektet en af uenighederne. Uenighederne kan være, at borgere og virksomheder (lodsejere) oplever det som urimeligt at blive pålagt meget

høje enkeltbidrag og andre er utilfredse med de kriterier, der ligger til grund for fordelingen (fx arealstørrelse). Dertil kommer, at en lang proces med mange ændringer undervejs giver anledning til utryghed og utålmodighed blandt lodsejerne. Ved konflikter om bidragsfordelingen kan bidragspligtige lodsejere klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klager har opsættende virkning. Det betyder, at et projekt, som påklages, skal afvente nævnets afgørelse af klagesagen, før kommunen kan gå videre med projektet, medmindre nævnet beslutter andet. Det vil sige, at kystbeskyttelsesprojekter risikerer forsinkelser grundet klagesager om finansieringen.

Konflikter om kystbeskyttelse

Et studie fra 2025 udarbejdet af forskere fra Københavns Universitet undersøger lokale konflikter om kystbeskyttelse mod oversvømmelse og kysterosion. De konflikter, som forskerne har identificeret, fordeler sig inden for fire overordnede konfliktlinjer; finansiering, proces og inddragelse, natur og landskab samt type af løsning. Når der opstår konflikter omkring kystbeskyttelse handler de ofte om flere forskellige ting samtidig. Det kan både være uenighed om bidragsfordelingen, langsomme beslutningsprocesser, bekymringer om biodiversitet samt tab af udsigt, der kan skabe grobund for konflikter.

Den mest udbredte konfliktlinje handler om typen af kystbeskyttelse. Uenigheder kan både handle om løsningen effektivt beskytter mod oversvømmelse eller erosion, om æstetik og tab af havudsigt samt om naturbaserede løsninger. Konflikter om finansiering er den næststørste konfliktlinje. Her er det særligt forskellige forståelse af ansvar, som ligger til grund for uenighederne. Det bliver bl.a. fremhævet, hvordan borgere, der bor tæt på kysten, ofte opfatter kysten som et fælles gode, som alle bør bidrage til at beskytte. Omvendt er borgere, der bor længere væk fra kysten utilfredse med at være med til at finansiere kystbeskyttelse, der primært beskytter en snæver kreds af borgere. I stedet mener de, at det økonomiske ansvar bør tage udgangspunkt i terrænhøjde eller geografisk nærhed til kysten for at sikre, at lodsejere, som får større gavn af kystbeskyttelsen også betaler en større andel af udgifterne.

Kilde: Albris, K. L. (2025). KYSTEN SOM KONFLIKTZONE: En kortlægning og analyse af uenigheder om beskyttelse mod stormfloder og havvandsstigninger i Danmark.

Case:
Når klager over
bidragsfordeling har
gjort at projektet er
gået i stå

Klagesager forsinkede kystbeskyttelse i Bogense i over et år

Ved den fynske nordkyst ligger Bogense, hvor der bor godt 4000 indbyggere. Bogense er kendetegnet af sin beliggenhed ved vandet og er en gammel købstad med en af Danmarks mest velbevarede gamle bydele. Om sommeren bidrager Bogenses kystnære placering til idyllen, men om efteråret og vinteren medfører placeringen, at Bogense ligger udsat i tilfælde af storme og medfølgende oversvømmelser. Senest blev Bogense oversvømmet ved stormen Pia i december 2023.

Nordfyns Kommune arbejder derfor på et kystbeskyttelsesprojekt, der skal beskytte ca. 1.935 matrikler og ca. 3.400 lejligheder og rækkehuse over en 7,5 km strækning. Derudover ligger der 17 forsyningsselskaber eller ledningsejere i området. Nordfyns Kommune har bestemt, at alle, der får gavn af kystbeskyttelsen, skal bidrage til at finansiere projektet. Derfor har kommunen samtidig med, at den i januar 2024 gav tilladelse til projektet, også vedtaget en bidragsfordeling.

Selvom man i kommunen havde givet tilladelse til projektet, kom projektet ikke i gang med at blive anlagt. To grundejerforeninger og to forsyningsselskaber valgte nemlig at klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet over deres finansielle bidrag til projektet (bidragsfordelingen). Klagerne gjorde, at projektet blev sat i stå i 10 måneder indtil klagesagerne var afgjort. I sidste ende fik grundejerforeningerne ikke medhold i deres klager, men det gjorde forsyningsselskaberne. Nu skal kommunen lave en ny bidragsfordeling og en ny proces for myndighedsbehandlingen af kystbeskyttelsesprojektet, inkl. høringer og afgørelser. Bogense Kommune regner med at sende en ny bidragsfordeling i høring i 2026, og at projektet kan være færdigt medio 2028, medmindre der bliver klaget igen.

Ansvarsfordelingen for anlæggelse af kystbeskyttelse i dag

Kystbeskyttelsesloven fastsætter rammerne for lodsejere (herunder borgere, virksomheder og infrastrukturejere), kommuner og statens ansvar og roller ift. kystbeskyttelsen.

Den enkelte lodsejer har som udgangspunkt ansvaret for kystbeskyttelse. Lodsejere kan opføre et kystbeskyttelsesprojekt alene eller gå sammen med andre lodsejere. Det er lodsejeren (en eller flere), der selv skal projektere en løsning, og blive enige om metode, finde finansiering og indsende ansøgning om et projekt. Kommunen er alene myndighed i forhold til at træffe afgørelse efter kystbeskyttelsesloven.

Kommunerne kan også tage initiativ til et kystbeskyttelsesprojekt (kommunalt fællesprojekt). Det kan ske på kommunens eget initiativ eller på opfordring fra lodsejere. Et kommunalt fællesprojekt omfatter ofte længere kyststrækninger og flere grundejere.

For kommunale fællesprojekter står kommunen typisk for at sikre inddragelse af berørte lodsejere, fastlægge det konkrete projekt samt give tilladelse til projektet. I fællesprojekter kan kommunen pålægge lodsejerne, der får nytte af kystbeskyttelsen, at etablere og finansiere projektet (lodsejerbidraget). Kommunen kan også selv vælge at finansiere hele eller dele af projekterne.

Når kommunen giver tilladelse efter kystbeskyttelsesloven, skal den varetage en række hensyn efter bl.a. naturbeskyttelsesloven. Derudover kan andre lovgivninger komme i spil, herunder kysthabitatbekendtgørelsen, lov om vandplanlægning samt miljøvurderingsloven.

Staten i form af Kystdirektoratet er myndighed på kystbeskyttelsesprojekter, hvor staten er helt eller delvist bygherre. Kystdirektoratet giver faglig vejledning til kommuner og lodsejere, og har udarbejdet Kystplanlægger, som hjælp til prioritering og planlægning af kystbeskyttelse. Ved kommunale fællesprojekter skal Kystdirektoratet lave en kystteknisk udtalelse. Men Kystdirektoratet kan ikke pålægge hverken lodsejere eller kommunerne, at der skal udføres kystbeskyttelse.

Borgeren

- Ansvar for kystbeskyttelse er som udgangspunkt placeret hos den enkelte lodsejer.
- Borgeren kan opføre og egenfinansiere individuelle løsninger. Lodsejeren forestår selv projektet, herunder projektering, finansiering, ansøgningsproces mv.

Kommunen

- Kommunerne kan også tage initiativ til et kystbeskyttelsesprojekt, et såkaldt kommunalt fællesprojekt og fungerer her som procesmyndighed, der bl.a. sikrer borgerinddragelse, fastlæggelse af det konkrete projekt mv.
- Kommunen kan finansiere kystbeskyttelse inden for deres anlægsbudget og pålægge borgere, virksomheder og andre lodsejere bidragspligt.
- Kommunen er myndighed i forhold til at træffe afgørelse om kystbeskyttelse efter kystbeskyttelsesloven.

Staten

- Staten (Kystdirektoratet) er myndighed på kystbeskyttelsesprojekter, hvor staten er helt eller delvist bygherre.
- Kystdirektoratet kan ikke pålægge hverken lodsejere eller kommunerne, at der skal udføres kystbeskyttelse.
- Kystdirektoratet bistår kommuner og borgere med faglig vejledning. Siden 2020 har staten medfinansieret kystbeskyttelse via kystpuljen med i alt 662 mio. kr. I 2026-2029 er der i alt afsat 778 mio. kr.

Statens nuværende finansiering af kystbeskyttelse

Staten har i over 40 år varetaget kystbeskyttelsen af store dele af den jyske vestkyst med medfinansiering fra de berørte kystkommuner, via de såkaldte fællesaftaler. Aftalerne sikrer en samlet kyststrækning på 110 km langs den jyske vestkyst mod erosion og stormfloder. Staten indgik den første fællesaftale med fire vestjyske kommuner i 1983 efter en voldsom storm gennembrød klitterne i november 1981.

De fire fællesaftaler vedrører strækninger ved Skagen, Lønstrup, Blåvand og mellem Lødbjerg og Nyminddegab. For hver strækning er der en konkret målsætning ift. håndtering af kysttilbagerykning. Hvert 5. år genforhandles aftalerne med kommunerne for den efterfølgende periode. Der blev med Klimatilpasningsplan I afsat 1 mia. kr. over en 5-årig periode til fællesaftalerne for perioden 2025-2029 og i Aftale om accelerationspakke for kystbeskyttelse blev der afsat yderligere 246 mio. kr. i 2026-2028.

Siden 2020 har staten desuden finansieret en kystpulje, for at understøtte den kommunale kystbeskyttelse. I perioden 2020-2025 er der udmøntet eller givet tilsagn om samlet 662 mio. kr. til de projekter, som fremgår af kortet. Med Aftale om accelerationspakke for kystbeskyttelse og Aftale om finanslov for 2026 er kystpuljen forlænget med samlet 778 mio. kr. i 2026-2029.

National investeringsplan

for kystbeskyttelse med statslige milliardinvesteringer

Der er brug for at tænke nyt for at få mere fremdrift i kystbeskyttelsen, så danskerne beskyttes langt bedre mod stormfloder og oversvømmelser, end de er i dag. Med Klimatilpasningsplan II tager regeringen et større ansvar for klimasikring i Danmark ved at indføre et nyt paradigme for kystbeskyttelse og øger investeringerne i klimatilpasning markant, så Danmark kan stå imod faren for oversvømmelse, som vil vokse betydeligt over tid.

14,9 mia. kr. til en national investeringsplan for kystbeskyttelse frem mod 2040

Med investeringsplanen vil regeringen afsætte 14,9 mia. kr. til kystbeskyttelse fra 2029 og frem mod 2040. For de penge kan vi bygge diger, højvandsmure og andet beskyttelse ved kyster med en væsentlig risiko for oversvømmelse i hele Danmark. Kystbeskyttelsen vil håndtere en meget stor del af risikoen forbundet med oversvømmelse af danskernes hjem, virksomheder, kulturarv og andre værdier, som er vigtige for at opretholde det danske samfund, som vi kender det.

Regeringen vil samtidig påtage sig en større rolle i prioriteringen af, hvor kystbeskyttelsen skal opføres, i hvilken rækkefølge, og hvad der skal opføres for at sikre, at der kommer fremdrift, og vi samtidig bruger pengene klogt. Med en investeringsplan vil regeringen sikre, at der på nationalt plan sker en strategisk og tværgående politisk prioritering af kystbeskyttelsesprojekter, som det fx kendes fra Infrastrukturplanerne på transportområdet. Det

skal munde ud i en politisk udvælgelse af konkrete projekter til investeringsplanen. Regeringen vil invitere Folketingets partier til forhandlinger om en aftale, hvor der blandt andet skal ske prioritering af projekter i investeringsplanen, som der efterfølgende skal indgås aftale med kommunen om.

Projekterne skal forsat være lokalt forankrede og bygge på lokal viden og prioriteter. Kommunerne har derfor en central rolle i arbejdet og skal fortsat være ansvarlige for tilladelser, miljøkonsekvensvurdering, projektering, udbud og anlæg af kystbeskyttelsesprojekterne. Hensigten er, at regeringen vil indgå konkrete politiske aftaler med de kommuner, som ønsker at indgå i investeringsplanen og udvælgendes til dette. Med investeringsplanen opstilles en række rammevilkår for aftaler mellem staten og kommunerne om anlæggelsen af kystbeskyttelsen. Kommunalbestyrelserne, borgerne, civilsamfundet og de berørte lodsejere skal være med. Det er i kommunerne man kender balancerne i den konkrete løsning og de hensyn, der gør sig gældende ved den enkelte kystlinje.

Beslutningsgrundlaget for prioritering af projekter til investeringsplanen vil være forundersøgelser af konkrete kystbeskyttelsesprojekter, som både kommuner og stat vil kunne udarbejde. Forundersøgelsen konkretiserer projektet og indeholder bl.a. en skitse for et muligt kystbeskyttelsesprojekt, budgetoverslag, samfundsøkonomiske konsekvensberegninger, mv. For de statslige forundersøgelser tilbydes kommunerne at indgå i arbejdet med Kystdirektoratet. Kommunerne skal bidrage med 50 pct. af finansieringen af de statslige forundersøgelser og der indgås aftale mellem staten og den konkrete kommune herom. På baggrund af resultaterne fra forundersøgelsen træffes der politisk beslutning om at afsætte midler til de næste trin frem mod en evt. anlægsstart. Den statslige medfinansiering tilgår de relevante kommuner og vil indgå i kommunernes anlægsramme.

14,9 mia. kr.
frem mod 2040

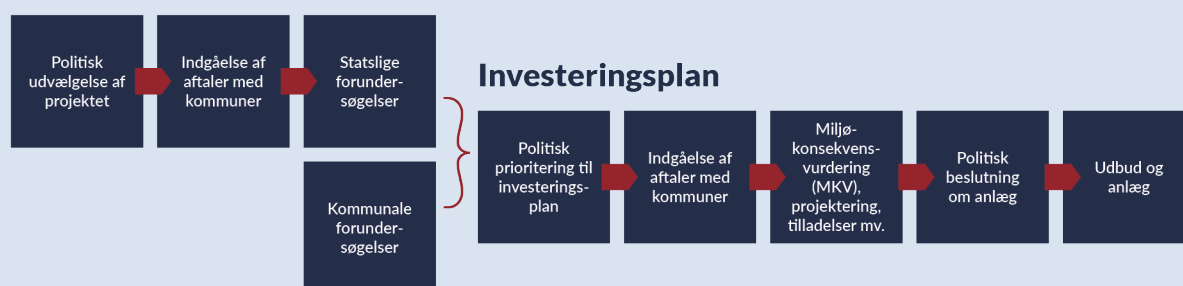

Proces for anlæg af kystbeskyttelse i investeringsplanen

Der er en række trin i processen for anlæggelse af et kystbeskyttelsesprojekt i investeringsplanen. Prioritering til investeringsplanen sker i en politisk proces på baggrund af statslige og kommunale forundersøgelser. De statslige forundersøgelser udvælges politisk, hvorefter der indgås frivillige aftaler med kommunerne om forundersøgelsen. Kystdirektoratet udarbejder forundersøgelsen i samarbejde med den konkrete kommune. Kommunerne kan samtidig også selv udarbejde forundersøgelser for konkrete kystbeskyttelsesprojekter.

Når et projekt er prioriteret til investeringsplanen på baggrund af en statslig eller kommunal forundersøgelse skal næste fase med miljøkonsekvensvurdering, projektering, borgerinddragelse, formidling og tilladelser igangsættes. Det er kommunen, som er ansvarlig for projektet. Der indgås en aftale mellem staten og kommunerne om projekterne, heri vil bl.a. finansieringsvilkår fremgå. På baggrund af miljøkonsekvensvurdering mv. sker en endelig politisk prioritering af projektet, som kan fortsætte til næste fase med udbud og anlæg.

Beslutningsgrundlag

Der er allerede igangsat fem statslige forundersøgelser i 2026 og der igangsættes yderligere seks i 2027 på baggrund af Aftale om accelerationspakke for kystbeskyttelse (oktober 2025).

Det vil i sagens natur fortsat være muligt for borgere og kommuner at lave kystbeskyttelsesprojekter udenfor investeringsplanen, som det kendes i dag. Der ændres ikke på, at borgerne har det primære ansvar for at beskytte egne værdier, og der vil være eksempler, hvor det enkleste og hurtigste er, at kystbeskyttelsen gennemføres lokalt.

Forbedret finansieringsmodel for kystbeskyttelsesprojekter i investeringsplanen

Med investeringsplanen vil regeringen skabe en forbedret finansieringsmodel, som bidrager til stabile økonomiske rammer for kystbeskyttelse.

For projekter i investeringsplanen påtager staten sig et betydeligt større ansvar for finansiering af anlæggene. Det sker konkret ved, at staten medfinansiering 85 pct. af udgifterne til

miljøkonsekvensvurdering, projektering og anlæg. Det er samlet set en stor og konkret økonomisk håndsrækning til kommunerne i forbindelse med anlægsfasen. Den statslige medfinansiering på 85 pct. understøtter kommunernes mulighed for at prioritere kystbeskyttelse.

Det vil stadig være et fælles ansvar at klimasikre Danmark mod stormfloder. Regeringen ønsker derfor, at kommunerne skal medfinansiere en fast andel af kystbeskyttelsen, da alle borgere og virksomheder i kommunen har gavn af, at kommunen er sikret mod oversvømmelser fra havet. Derfor indebærer finansieringsmodellen kommunal medfinansiering på 15 procent af udgifterne til anlæg mv. Regeringen lægger op til en overordnet model for øget statsligt bidrag på 95 pct. for anlægsudgifter over en fastsat tærskelværdi på baggrund af objektive kriterier for behov i særlige tilfælde.

Som led i det videre arbejde skal der tages stilling til, hvor stor en andel af de statslige udgifter, lodsejerne efterfølgende skal opkræves.

Regeringen har nedsat en ekspertgruppe, der skal komme med anbefalinger til en model for fordeling af et muligt finansieringsbidrag til anlæg af kystbeskyttelse mellem de lodsejere, herunder borgere og virksomheder, der opnår beskyttelse af projekterne.

Ekspertgruppen skal blandt andet se på, hvordan uhensigtsmæssigt høje bidrag for den enkelte undgås, da erfaringen fra eksisterende bidragsfordelinger har vist, at det kan være vanskeligt at undgå. Eksempelvis viser udkast til bidragsfordeling for Stormflodssikring af

Hovedstaden betydelige bidrag i tilfælde, hvor lodsejerne pålægges at finansiere hele anlægsprojektet. Der er derfor brug for at blive klogere på, hvordan bidragene kan fordeles, inden regeringen træffer beslutning om, hvor stor en andel af den samlede regning, som borgere og virksomheder skal betale i en bidragsfordeling. Regeringen vil afvente ekspertgruppens anbefalinger, inden der tages stilling til finansieringsmodellen efter anlægget står færdigt, herunder et muligt bidrag fra de lodsejere, der opnår beskyttelse af projekterne.

Ekspertgruppen om bidragsfordeling for kystbeskyttelse

Ekspertgruppen skal se på forenkling af regler for bidrag til kystbeskyttelse. Ekspertgruppens formål er at komme med anbefalinger til en ny model for bidragsfordeling i kystbeskyttelsesprojekter. En ny bidragsfordelingsmodel skal sikre klare og enkle rammer for fastlæggelsen af bidragsfordelingerne, og vil potentielt kunne udgøre grundlaget for en ensartet og fast praksis for kommunerne.

Modellen for bidragsfordelingen skal være simpel at følge og forstå for både kommuner og borgere, virksomheder og infrastruktursejere (lodsejerne). Derudover skal den følge nytteprincippet ved at skabe en sammenhæng mellem gevinst ved kystbeskyttelsen og det opkrævede bidrag. Modellen skal samtidig udjævne bidragsfordelingen, så lodsejere ikke oplever at blive pålagt et uhensigtsmæssigt højt bidrag. Der kan fx indgå et loft over bidragssatsen.

Ekspertgruppen er i gang og forventes at komme med deres anbefalinger inden sommerferien 2026.

Ekspertgruppen består af Torben M. Andersen (formand), Toke Panduro, miljøøkonom og seniorforsker ved Aarhus Universitet, Helle Tegner Anker, professor ved Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet, Rikke Berg, direktør for Miljø og Teknik i Svendborg Kommune samt Michael Sloth, direktør for Teknik og Miljø i Vejle Kommune.

Statsligt ansvar for særligt komplekse kystbeskyttelsesprojekter

Nogle projekter kan have en kompleksitet, som kan betyde, at anlægsprojektet kan være vanskeligt for kommunerne at gennemføre. Kompleksiteten kan fx relatere sig til anlægsøkonomi, størrelse, tekniske løsninger samt natur- og miljøhensyn. Stormflodssikringen af Hovedstaden anses som værende et komplekst projekt, der indebærer kystbeskyttelse på en ca. 60 km lang strækning med et anlægsoverslag over 12 mia. kr., herunder store og komplicerede stormflodspor på vand.

Regeringen vil understøtte kommunerne i de helt særlige tilfælde, hvor der er tale om et meget komplekst projekt, og vil i disse tilfælde tilbyde at påtage sig et større ansvar for projektet i alle dets faser. Kommunerne vil fortsat have en central rolle i projektet og vil indgå i tæt samarbejde med staten om projektet og den konkrete løsning.

Med Aftale om accelerationspakken for kystbeskyttelse (oktober 2025) er der igangsat screening af tre mulige projekter, der potentielt kan være særligt komplekse. Det drejer sig om Vestlig Limfjord i 2026, Isefjord og Roskilde Fjord i 2027 samt Nakskov og det lollandske dige i 2027. En screening udgør en indledende afdækning af potentialet og realisérbarheden for projekter ift. potentiel teknisk løsning, anlægsøkonomi, samfundsøkonomi samt natur og miljøhensyn. Formålet er at afdække om et projekt kan lade sig gøre og på den baggrund politisk tage stilling til, om der skal igangsættes en forundersøgelse.

Med accelerationspakken blev der også sat 186 mio. kr. af til næste fase med miljøkonsekvensvurderinger af stormflodssikringen af hovedstadsområdet. Regeringen er på den baggrund i dialog med kommunerne om projektet, herunder om kommunal medfinansiering af de næste undersøgelser.

Stormflodssikring af Hovedstaden

Den centrale del af Hovedstaden er ikke tilstrækkeligt beskyttet mod oversvømmelse fra stormflod og kan allerede i den nære fremtid blive ramt af en omfattende stormflod. Der er på den baggrund udført en statsligt koordineret forundersøgelse for stormflodsbeskyttelse af Hovedstadsområdet med deltagelse af de pågældende kommuner (København, Hvidovre, Tårnby og Dragør). Det undersøgte projekt er dimensioneret efter at kunne afværge en maksimal stormflodshændelse i 2075.

Sund & Bælt har igangsat miljøkonsekvensvurdering af de første delstrækninger (nr. 4, 5 & 6) og afholdt første borgermøde og idéfasehøring i december 2025. På baggrund af Aftale om accelerationspakken for kystbeskyttelse (oktober 2025), er der fra statens side afsat 186 mio. kr. til medfinansiering af miljøkonsekvensvurdering af de sydlige delstrækninger (nr.1 til 6).

Anmærkning: Kortet viser den undersøgte linjeføring i forundersøgelse af stormflodssikring af hovedstadsområdet. Numrene refererer til de 14 delstrækninger, som den samlede strækning består af. I løsningsforslaget sikres Dragør til det lokalt besluttede sikringsniveau (svarende til en 100-årshændelse i år 2075), og de resterende delstrækninger til det høje sikringsniveau (svarende til fysisk maksimum i år 2075). Løsningsforslaget inddrager ingen alternativer på delstrækningsniveau.

Flere statslige forundersøgelser af konkrete kystbeskyttelsesprojekter

Der er med Aftale om accelerationspakken for kystbeskyttelse (oktober 2025) igangsat fem statslige forundersøgelser i 2026 og besluttet yderligere seks statslige forundersøgelser i 2027. Regeringen vil igangsætte flere statslige forundersøgelser af konkrete kystbeskyttelsesprojekter i 2028 og 2029. Det skal understøtte fremdriften i kystbeskyttelsen. Der igangsættes syv forundersøgelser årligt i 2028 og 2029. Som led

i investeringsplanen vil der på samme vis løbende skulle aftales og igangsættes nye forundersøgelser.

Kystdirektoratet er ansvarlig for forundersøgelserne, som udarbejdes i samarbejde med de relevante kommuner, hvis lokale kendskab er centralt for, at projekterne kan lykkes. En forundersøgelse tager ca. 1 år at udarbejde. Der er lagt op til, at kommunerne medfinansierer forundersøgelserne (50 pct.) for at understøtte kommunalt medejerskab. Der indgås politiske aftaler med de relevante kommuner om de konkrete forundersøgelser.

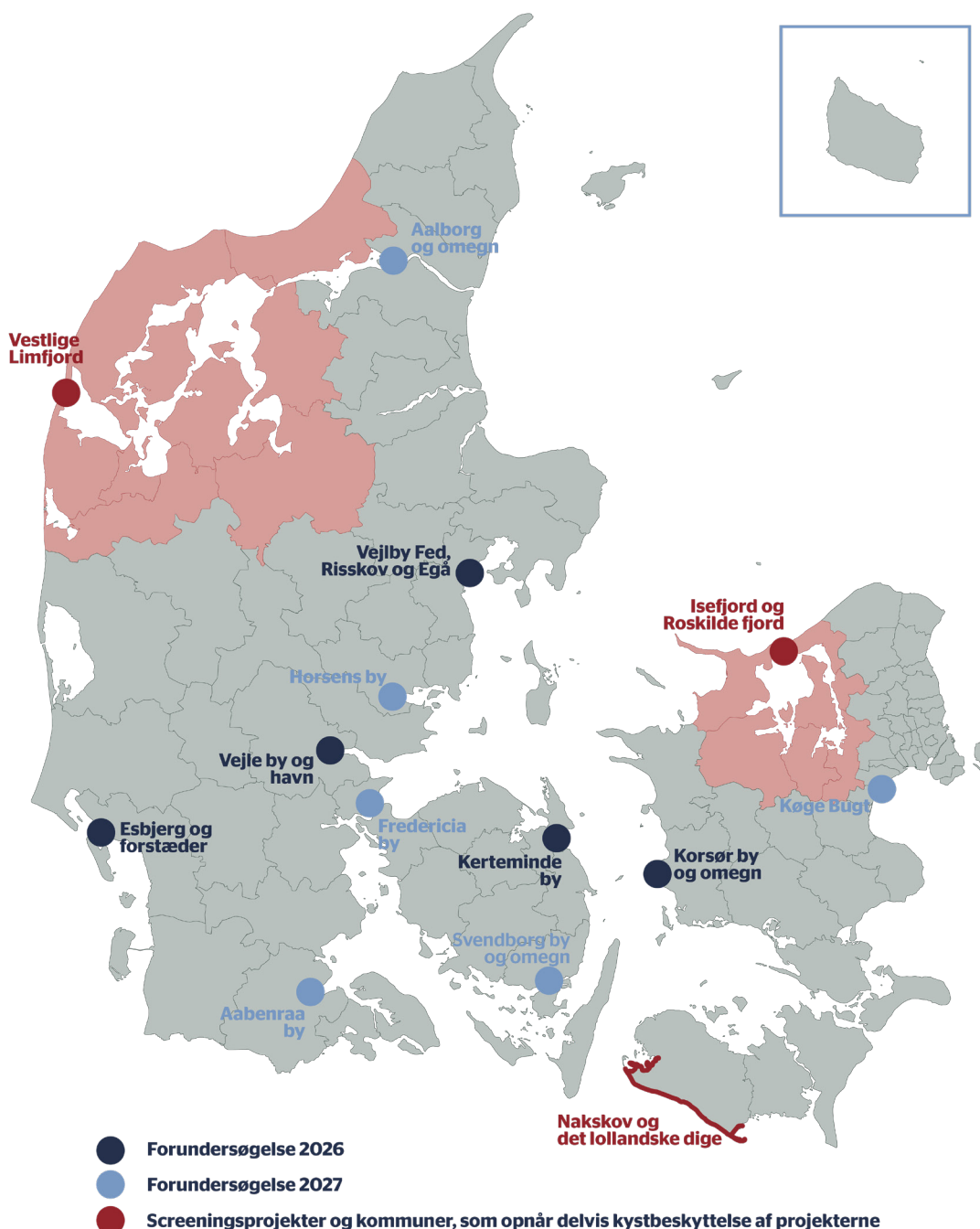
Statslige forundersøgelser og screeninger igangsat med Aftale om accelerationspakke for kystbeskyttelse

Med Aftale om accelerationspakke for kystbeskyttelse (oktober 2025) er der igangsat 11 statslige forundersøgelser af mulige kystbeskyttelsesprojekter.

En forundersøgelse indeholder en skitse for et muligt kystbeskyttelsesprojekt, herunder de tekniske løsninger, hensyn til miljø og natur, budgetoverslag, samfundsøkonomiske konsekvensberegninger, mv. En statslig forundersøgelse tager udgangspunkt i en minimumsløsning for et kystbeskyttelsesprojekt med et særligt blik for muligheder for naturbaserede løsninger.

På baggrund af forundersøgelsen kan der træffes politisk beslutning om at igangsætte en miljøkonsekvensvurdering, inden der kan træffes endelig beslutning om anlæg af kystbeskyttelsen.

Med aftalen blev der også igangsat tre statslige screeninger af mulige kystbeskyttelsesprojekter. Screeningerne udgør en indledende afdækning af potentialet og realisérbarheden for projekter. Formålet er at afdække om et projekt kan lade sig gøre, og på den baggrund politisk tage stilling til, om der skal laves en forundersøgelse. Der igangsættes én screening i 2026 og to screeninger i 2027. Screeningerne forventes gennemsnitligt at kunne gennemføres på et år efter igangsættelse. Staten gennemfører og finansierer de indledende screeninger.

Statens nuværende finansiering af kystbeskyttelse

Regeringen har indgået en bred politisk aftale om accelerationspakke for kystbeskyttelse, som skal sætte tempo på klimasikringen af Danmark og styrke statens rolle i klimatilpasning. Med aftalen afsættes der i alt 912 mio. kr. for perioden 2026-2029 til 11 initiativer.

Med Aftalen om finansloven for 2026, som regeringen indgik med Det Konservative Folkeparti, er der afsat i alt 982 mio. kr. til en forlængelse og forhøjelse af kystpuljen samt til klimasikring af ejendomme og bevaringsværdige bygninger.

Flere kystbeskyttelsesprojekter skal forberedes til hurtig start

- 14 statslige forundersøgelser og screeninger for at kickstarte kystbeskyttelsen i Danmark.
45,5 mio. kr. i 2026-2029.
- Miljøkonsekvensvurdering af stormflodssikring af Hovedstaden af første etape af projektet (de sydlige delstrækninger).
186 mio. kr. i 2025-2032.

Hurtigere og bedre kystbeskyttelse i hele landet

- Landsdækkende helbredstjek af 1.200 km diger for at få kendskab til tilstand og styrke.
64,2 mio. kr. i 2026-2029 (udover de allerede 42 mio. kr. i 2023-2026).
- Forlængelse og udvidelse af kystpuljen samt justering af kriterier for at understøtte, at flest mulige kystbeskyttelsesprojekter får spaden i jorden før 2030.
246 mio. kr. i 2026-2028 i Accelerationspakken for kystbeskyttelse.
532 mio. kr. i 2026-2029 i Aftale om finansloven for 2026.

Tæt monitorering af borgernes beskyttelse og bedre planlægning

- Bedre data om risici og fremdrift i kystbeskyttelsen for overblik over, hvor de skal sættes ind.
50,7 mio. kr. i 2026-2029.
- Vejledning til landdistrikter og øer gennem håndholdt vejledning.
20,4 mio. kr. i 2026-2029.
- Vejledning for samfundsøkonomiske konsekvensberegninger for bedre grundlag for prioritering af kystbeskyttelsesprojekter
13 mio. kr. i 2026-2029.

Fortsat beskyttelse af Vestkysten

- Beskyttelse af kyststrækningen mellem Lodbjerg og Nyminddegab, (fordyrelse af KTP-I)
306,4 mio. kr. i 2026-2029.
- Analyse af klimaudfordringerne for sluserne i Thorsminde og Hvide Sande
9,3 mio. kr. 2026-2028.
- Forundersøgelse til hovedstandsættelse af yderværk i Hanstholm Havn
10,2 mio. kr. i 2026-2027.
- Hovedstandsættelse af mole i Thorsminde (fordyrelse af KTP-I)
18,4 mio. kr. i 2026-2027.

Øget tilskudsmuligheder til klimasikring

- Klimasikring af ejendomme og bevaringsværdige bygninger. Fx til ejendomme, som trues af oversvømmelser og højtstående grundvand samt understøttelse af, at flere bevaringsværdige ejendomme kan beskyttes mod bl.a. skybrud uden at kompromittere deres historiske værdi.
150 mio. kr. årligt 2027-29.

Bedre viden

om kystbeskyttelse til alle danskere

Danmark har gennem tiderne gennemført beskyttelse flere steder i Danmark. Men der findes i dag ikke et samlet nationalt overblik over, hvor meget af Danmark som er kystbeskyttet, eller i hvilken stand kystbeskyttelsen er. Denne viden er vigtig, både for den nationale og kommunale risikovurdering og planlægning af fremtidige forstærkninger af eksisterende anlæg, men også for tryghed for alle de danskere, som bor tæt på kysten.

Der er derfor brug for langt bedre og mere omfattende data og viden på området, samt stærkere redskaber til at formidle denne viden. Det skal give borgere, kommunerne og politikere et solidt grundlag for løbende at prioritere, planlægge og gennemføre anlæg af ny kystbeskyttelse og vedligeholdelse eller forstærkning af eksisterende kystbeskyttelse. Som borger i Danmark skal man være tryk ved, at der bliver passet på borgere, bygninger, infrastruktur og andre værdier på baggrund af et stærkt og fagligt funderet grundlag.

Landsdækkende styrkevurdering af alle diger

De fleste danske diger er af ældre dato, og under stormen den 20.-21. oktober 2023 skete der flere digebrud. I 2023 blev der igangsat en national digestyrkevurdering i forbindelse med opbygningen af et nationalt varslingsystem for oversvømmelse. Vurderingen omfatter omkring 260 km diger af den samlede digestrækning på ca. 1.200 km.

Der er behov for at have bedre viden om de danske digers tilstand og styrke for at kunne vurdere risikoen for skader ved fremtidige stormfloder. Bedre viden kan bl.a. hjælpe de lokale beredskaber med planlægning og håndtering før og under en stormflod. Men det vil også være en hjælp i arbejdet med at vedligeholde digerne.

Regeringen har gjort den igangværende statslige digestyrkevurdering landsdækkende, så den vil omfatte de resterende ca. 940 km diger. Herigennem skabes et samlet nationalt overblik over digernes placering, tilstand og styrker. Det skal bruges til at lave mere robuste fremskrivninger af de forventede skadesomkostninger ved fremtidige stormflodshændelser og levere yderligere data ind i DMI's nationale varslingsystem. Resultatet af kortlægningen udstilles nationalt, så digelag og kommuner kan anvende viden til planlægning og prioritering af forstærkninger af diger. Formålet er at øge trygheden for danskerne, som bor bag digerne.

Initiativet indgår i Aftale om accelerationspakke for kystbeskyttelse (oktober 2025). Der er afsat 11,2 mio. kr. i 2026, 19,1 mio. kr. årligt i 2027 og 2028 samt 14,8 mio. kr. i 2029.

Bedre planlægning og viden om kystbeskyttelse for at øge borgernes beskyttelse og tryghed

Der er betydelig usikkerhed i fremskrivninger af fremtidige, forventede stormflodsskader mv. og i hvor udsatte danskernes boliger er ift. stormfloder. Der findes ikke et tilstrækkeligt overblik over etableret eller planlagt kystbeskyttelse, selvom Kystdirektoratet løbende opdaterer oversvømmelse- og erosionsrisikoen for kystlinjen.

Regeringen vil styrke overblikket over eksisterende kystbeskyttelse og dens tilstand samt løbende følge med i fremdriften af kystbeskyttelsen. Der udarbejdes på den baggrund en ny klimatilpasningsmodel for bl.a. faren for oversvømmelse i dag og fremskrivninger for faren i fremtiden. Arbejdet skal udgives i en fast publikation med status på den nationale klimatilpasning.

Klimatilpasningsmodellen og dens løbende udgivelse skal bl.a. hjælpe private, kommuner og staten med bedre og mere viden om, hvilken tilstand kystbeskyttelsen er i. Et mere oplyst grundlag om fremdriften i kystbeskyttelse skal understøtte beslutninger om, hvor der med fordel kan sættes ind.

Initiativet indgår i Aftale om accelerationspakken for kystbeskyttelse (oktober 2025). Der er afsat 12,0 mio. kr. i 2026, 14,8 mio. kr. i 2027, 12,6 mio. kr. i 2028 og 11,3 mio. kr. i 2029 til initiativet.

Stormflodssøjle på Mandø

Nemmere adgang

til tilladelse til klimatilpasningsprojekter

Danmark er et geografisk lille land med mange behov og ønsker til, hvordan vi anvender vores arealer. Vi vil gerne sikre mere natur med høj kvalitet og gode byrum, der kan samle lokal-samfundet. Samtidig har vi brug for plads til at klimasikre Danmark, så borgere og erhvervsliv i udsatte områder beskyttes mod det vildere vejr nu og i fremtiden.

Ofte kan naturen tænkes ind i løsninger, så bevarelsen af vores naturværdier sker i samspil med klimatilpasning. Projekterne kan fra start tilrettelægges, så reglerne imødekommes og natur-hensyn indarbejdes tidligt i projektdesignet, f.eks. ved at klimatilpasningen placeres uden for beskyttede områder.

Andre gange betyder naturbeskyttelsesreglerne, at nødvendige klimatilpasningsprojekter bremses eller forsinkes. Kyster og åer tiltrækker ikke kun os og vores byer, men er også hjemsted for store dele af vores beskyttede natur, som vi fortsat skal værne om. Der kan dog være en risiko for, at nødvendig klimatilpasning, fx vandopmagasinering, der etableres for at undgå oversvømmelse eller diger til kystbeskyttelse, kan blive udfordret af fx naturbeskyttelsesregler og vandløbsregler. Udfordringerne er ikke kun relateret til kysterne, men gælder klimatilpasning bredt set på tværs af vandkilder.

Med Klimatilpasningsplan I igangsatte regeringen en analyse af modsatrettede interesser mellem klimatilpasning og EU's natur- og miljøbeskyttelses-regler, herunder et nabotjek for at undersøge, hvordan Danmark og andre EU-lande forvalter EU-lovgivningen på natur- og miljøområdet i forhold til klimatilpasning. Analysen viste, at der kan være behov for yderligere understøttelse af kommunernes arbejde med at fortolke og anvende reglerne, særligt i relation til de komplekse og varierede fravigelsesprocesser fra EU-direktiverne, som kan være både tids- og ressourcekrævende.

Men nationale regler kan også udgøre en barriere. Et klimatilpasningsprojekt kan påvirke eksisterende naturforhold, landskaber og anvendelsen af arealer, som er beskyttet af nationale naturbeskyttelses-regler. Regler, som er indført for at passe på vores natur, men som samtidig kan gøre det vanskeligt at give tilladelse til og etablere klimatilpasning.

Klimasikring af Danmark er en nødvendig og bunden opgave. Hvis vi skal have mere fremdrift, er vi nødt til at understøtte kommunerne i anvendelsen af fravigelsesbestemmelserne i EU-reglerne og kigge på, om balancen i de nationale naturbeskyttelsesregler er den rigtige. Regeringen lægger op til både at understøtte en bedre brug af reglerne, som de er i dag, og at undersøge, om der hensigtsmæssigt kan ændres på nogle af de regler, som står i vejen for klimatilpasningsprojekter.

Regeringen fokuserer derfor på to løsningsspor:

1. Styrket vejledning med "Vejviser for fravigelser"

Regeringen vil bedre understøtte kommunernes brug af fravigelsesmulighederne fra EU's naturbeskyttelsesregler ved en styrket vejledning. I forlængelse af analysen fra Klimatilpasningsplan I nedsætter Miljøstyrelsen og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø en arbejdsgruppe, som i løbet af 2026 fokuserer på udarbejdelsen af en "Vejviser til Fravigelse", der igennem nogle afklarende spørgsmål og læseguides, skal understøtte kommunerne i processerne for fravigelsesbestemmelserne i EU-direktiverne.

Der er mange tilgængelige vejledninger, regelsæt og myndigheder, der er relevante, når en kommune skal undersøge, om fravigelsesmuligheder i EU's naturbeskyttelsesregler er relevante for et konkret projekt. Derfor vil regeringen gøre det lettere at orientere sig i processer og krav i forbindelse med en mulig fravigelse.

Derudover vil regeringen undersøge, om der er sket en overimplementering af EU-direktiverne samt se på antallet af nødvendige myndighedstilladelser ved dispensation af EU-reglerne.

2. Tilpasninger og lempelser af naturbeskyttelsesregler for at fremme klimasikringen

Regeringen ønsker at udvide dispensationsmulighederne i relevante nationale naturbeskyttelsesregler, så kommunerne kan tillægge hensynet til klimatilpasning, der beskytter mennesker og ejendomme, mere vægt i vurderingen af klimatilpasningsprojekter i det omfang EU-reglerne tillader det og under hensyntagen til målsætningen om mindst 20 pct. beskyttet natur. De udvidede dispensationsmuligheder kan bl.a. omfatte de regler i naturbeskyttelsesloven og skovloven, der var enighed om at udvide med Klimaafgrejning om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023, samt §3-beskyttet natur. Dispensationsmuligheden kan anvendes i ekstraordinære tilfælde, hvor der vurderes at være særlige hensyn, fx til afholdelse af lokale kulturelle arrangementer. Udpegning af erstatningsnatur vil være en forudsætning for relevante dispensationer, herunder fra §3-beskyttet natur, der gives til klimatilpasningsprojekter. Tilsvarende skal hensynet til klimatilpasningsprojekter kunne tillægges større vægt i varetagelsen af nationale landskabsinteresser i kommuneplanlægningen.

Samtidig kan andre forhold og regler være relevante for at fremme klimatilpasning. Regeringen ønsker derfor at give kommunerne bedre muligheder for at tillade terrænregulering med ren jord af hensyn til jordbrug, når det sker i forbindelse med tilknyttede klimatilpasningsprojekter i det åbne land.

**Får på dige ved
Kammerslusen**

National plan for kystbeskyttelse af
Danmark Klimatilpasningsplan II

Februar 2026

Miljø- og Ligestillingsministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Tlf.: +45 38 14 21 42
E-mail: mim@mim.dk

Løbenr.: 2025/26:06
ISBN for trykt: 97887-85420-07-7
ISBN for digital: 97887-85420-08-4

Publikationen kan hentes på
www.mim.dk